

14.04.2021

Kaupunginlakimies

---

16 §

Lausunto oikeusministeriölle Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 -työryhmän mietinnöstä

HEL 2021-002089 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginlakimies antoi oikeusministeriölle seuraavan lausunnon Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 -työryhmän mietinnöstä:

Työryhmä ehdottaa, että yhdistyslakia muutettaisiin siten, että yhdistyksessä voisi toimia sääntömääräykseen perustuva toimitusjohtaja-toimielin, kahden tai useamman yhdistyksen yhdistämistä ja etäosallistumista helpotettaisiin, verkkokokoukset olisivat mahdollisia sekä jäsen- ja liittoäänestykset sallittaisiin hallituksen valinnassa. Lisäksi yhdistyslakia selvennetään yhdistyksen jäsenten yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksen, jäsenten kyselyoikeuden ja hallituksen jäsenen esteellisyyttä koskevien pykälien osalta. Työryhmä ehdottaa myös uuden toimintaryhmä-oikeushenkilöä koskevan lain säätämistä kevyemmin järjestäytyntä kansalaistoimintaa varten sekä pienempien yhdistysten sekä toimintaryhmien vapauttamista kirjanpitolain mukaisesta talouden seurantaan ja raportointia koskevista velvoitteista ja sallimalla niille kevyemmän tilinpidon.

Kaupunki pitää esitettyjä muutosehdotuksia aiheellisina ja kannatettavina.

Oikeusministeriön lausuntopyynnössä on 17 kohtaa, joihin Helsingin kaupunki antaa sisällöltään seuraavat vastaukset.

Lausuntopyynnön kohdassa 1 pyydetään ilmoittamaan kaupungin kanta yhdistyksen sääntöjen vähimmäissisällön keventämiseen ja uuden yhdistyksen sääntöjen kirjoittamista helpottaviin olettasäännöksiin. Kohdassa 2 ehdotetaan jäsenten yhdenvertaisuusperiaatteesta nimenomaista säännöstä.

Kaupunki kannattaa ehdotuksen kohtia 1-2 sellaisenaan, mutta pyytää kiinnittämään erityistä huomioita jatkovalmistelussa kohdan 1 osalta siihen, että vanhojen yhdistysten jäsenille ei synny uutta jäsenmaksuvelvollisuutta lainmuutoksen perusteella. Kaupunki ehdottaakin tältä osin lainmuutoksen toteuttamista säätämällä, että kyseistä kohtaa ei sovelleta yhdistyksiin, jotka on perustettu ennen lainmuutosta.

Lausuntopyynnön kohdassa 3 ehdotetaan, että verkkokokoukset sallitaan perinteisen yhdistyksen kokouksen tai valtuutettujen kokouksen vaihtoehtona. Ehdotuksen mukaan verkkokokous perustuisi aina yhdis-

14.04.2021

Kaupunginlakimies

tyksen sääntöihin ja jäsenten käytössä olisi kaikki perinteistä kokousta vastaavat osallistumiskeinot. Hallitus vastaisi tarvittavista kokousjärjestelyistä. Lausuntopyynnön kohdassa 4 ehdotetaan, että etäosallistuminen olisi mahdollista hallituksen päätöksellä, jollei säännöissä ole sitä rajoitettu tai kielletty. Lausuntopyynnön kohdassa 5 ehdotetaan jäsen- ja liittoäänestyksen mahdollistamista myös hallituksen puheenjohtajasta ja hallituksen jäsenistä. Kohdassa 6 ehdotetaan nimenomaista säännöstä jäsenen kyselyoikeudesta yhdistyksen kokouksessa. Ehdotuksen kohdassa 7 esitetään sallia päätösvallan delegointi jäseneksi ottamisen ja eroilmoituksen vastaanottamisen osalta. Lausuntopyynnön kohdassa 8 ehdotetaan säännöstä hallituksen huolellisuus- ja lojaliteettivelvollisuudesta, velvollisuudesta huolehtia yhdistyksen hallinnon järjestämisestä sekä lain tai sääntöjen vastaisten päätösten täytäntöönpanokieltoa. Kohdassa 9 ehdotetaan, että yhdistyksille sallitaan toimitusjohtaja-toimielin. Kohdassa 10 ehdotetaan yhdistyksen johdon esteellisyyssäännön tarkistamista.

Kaupunki kannattaa ehdotuksen kohtia 3-10 sellaisenaan.

Kohdassa 11 ehdotetaan pienimmille yhdistyksille helpotettua tilinpitoa. Ehdotuksen mukaan, jos yhdistyksen tuotot ovat enintään 30 000 EUR/v, se voi soveltaa kirjanpitolakia kevyempää tilinpitonormistoa eikä tilinpäätöksen laatiminen olisi pakollista, jos tilinpitoa pidetään säännöllisesti jäsenten nähtävänä. Kaupunki katsoo, että ehdotettu tilinpitomalli täyttää yleisesti taloudenhoidolle ja kirjanpidolle asetetut edellytykset, toisin sanoen se antaa riittävät ja asianmukaiset tiedot varainhoidosta ja taloudellisesta tilanteesta, sekä täyttää myös viranomaisen tiedontarpeet ja mahdollistaa avustuksen käytön seurannan. Kirjanpidon yksinkertaistaminen pienempien toimijoiden kohdalla mahdollistaa varojen ja ajankäytön kohdentamisen uudelleen ja luo tilaa uusien palveluiden toteuttamiseen heikentämättä muiden sidosyksikköjen asemaa. Lisäksi uusi tilinpitomalli voi luoda yhdistyksen toimintaan osallistumisen ja toiminnan tukemisen helpommin lähestyttäväksi. Uudenlaisen mallin mukaan tuotettu tilinpitoaineisto voi tuottaa helpommin omaksuttavaa materiaalia yhdistyksen taloudellisesta tilanteesta ja varojen asianmukaisesta käyttämisestä yhdistyksen jäsenille. Kaupunki kannattaa ehdotuksen kohtaa sellaisenaan ja yhtyy mietinnössä esitettyyn näkemykseen, että kevennettyä tilinpitoa ei sovelleta liiketoimintaa harjoittaviin yhdistyksiin ja toimintaryhmiin.

Kohdassa 12 ehdotetaan yhdistysten yhdistymiseen uutta vaihtoehtoa. Kaupunki kannattaa ehdotusta sellaisenaan.

Lisäksi lausuntopyynnössä ehdotetaan säädettäväksi toimintaryhmälaki, joka olisi yhdistystoiminnalle vaihtoehtoinen kansalaistoiminnan organisointimuoto. Kaupunki katsoo, että ehdotus on kannatettava. Kau-

14.04.2021

Kaupunginlakimies

---

punkki tukee kaupunkilaisten omaehtoista yhteisöllistä toimintaa erilaisin avustuksin ja erityisesti pienavustukset on tarkoitettu nopeasti ja ketterästi jaettavaksi kaupunkiyhteisöstä nousevien ideoiden toteuttamiseksi, jonka vuoksi myös hakukriteerit ovat kevyemmät. Huolimatta siitä että hakuprosessissa huomioidaan myös rekisteröimättömät yhdistykset sekä muut toimijat ja ryhmät, toiminnan tosiasiallinen harjoittaminen vaatii useimmiten muista syistä y-tunnuksen. Kynnys edistää erilaisia projektiluontoisia yhteisöllisiä hankkeita madaltuu, kun kaupunkilaisilla on mahdollisuus perustaa toiminnan harjoittamista varten kevyemmin hallinnoitava toimintaryhmä. Kaupunki yhtyy myös mietinnössä esitettyyn ehdotukseen kevyemmästä tilipidosta edellytysten vallitessa; riittävä on, että toimintaryhmän taloudenhoito ja kirjanpito ovat asianmukaisesti järjestetty.

Lisäksi kaupunki pitää kannatettavana toimintaryhmälakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin kohtaa, jossa todetaan, että muussa laissa voidaan säätää ehdotetusta laista poikkeavasti toimintaryhmästä. Asian toteaminen ehdotetussa laissa on kannatettavaa, sillä se selventää sitä lain-säädännöllistä toimintaympäristöä, jossa toimintaryhmä toimii.

Kaupungilla ei ole muuta lausuttavaa työryhmän muutosehdotuksista yhdistyslakiin tai siihen liittyvistä suosituksista.

Päätöksen perustelut

Oikeusministeriö on pyytänyt kaupungilta lausuntoa Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020 -työryhmän mietinnöstä. Lausunnot pyydetään antamaan lausuntopalvelu.fi-palvelussa viimeistään 14.4.2021. Työryhmä ehdottaa, että yhdistyslakia muutettaisiin siten, että yhdistyksessä voisi toimia sääntömääräykseen perustuva toimitusjohtaja-toimielin, kahden tai useamman yhdistyksen yhdistämistä ja etäosallistumista helpotettaisiin, verkkokokoukset olisivat mahdollisia sekä jäsen- ja liittoäänestykset sallittaisiin hallituksen valinnassa. Lisäksi yhdistyslakia selvennetään yhdistyksen jäsenten yhdenvertaisen kohtelun vaatimuksen, jäsenten kyselyoikeuden ja hallituksen jäsenen esteellisyyttä koskevien pykälien osalta. Työryhmä ehdottaa myös uuden toimintaryhmä-oikeushenkilöä koskevan lain säätämistä kevyemmin järjestäytyneitä kansalaistoimintaa varten sekä pienempien yhdistysten sekä toimintaryhmien vapauttamista kirjanpitolain mukaisesta talouden seuranta ja raportointia koskevista velvoitteista ja sallimalla niille kevyemmän tilinpidon.

Yhdistyslain muutosehdotukset helpottavat käytännön yhdistystoimintaa ja selventävät yhdistyslain soveltamisalaa. Uusi toimintaryhmä sopii hyvin hankekohtaisen vaikuttamisen välineeksi ja madaltaa kynnystä ryhtyä kansalaistoimintaan.

14.04.2021

Kaupunginlakimies

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomaisen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Lisätiedot

Leena Alhonnoro, lakimies, puhelin: 310 36452
leena.alhonnoro(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 15.2.2021
- 2 Lausuntopyyntö 15.2.2021, liite, Yhteisöllinen kansalaistoiminta 2020-luvulla, hallituksen esitys eduskunnalle, luonnos

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Oikeusministeriö

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

14.04.2021

Kaupunginlakimies

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 16 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

14.04.2021

Kaupunginlakimies

Jenni Rope
kaupunginlakimies

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 14.04.2021.